

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 30 mei 2024
(OR. en)

10459/24

ENER 259
COMPET 603
CLIMA 219
PROCIV 47
ENV 567

RESULTAAT BESPREKINGEN

---

van: het secretariaat-generaal van de Raad
d.d.: 30 mei 2024
aan: de delegaties

---

nr. vorig doc.: 10244/24

Betreft: Bevordering van duurzame elektriciteitsnetinfrastructuur
- Conclusies van de Raad (30 mei 2024)

De delegaties vinden in de bijlage de conclusies van de Raad over “Bevordering van duurzame elektriciteitsnetinfrastructuur”, die de Raad Vervoer, Telecommunicatie en Energie tijdens zijn zitting van 30 mei 2024 heeft goedgekeurd.

**Conclusies van de Raad over
“bevordering van duurzame elektriciteitsnetinfrastructuur”**

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

HERINNEREND AAN:

- De Europese Green Deal en de daarin vervatte doelstelling van een klimaatneutrale EU in 2050 klimaatneutraal te zijn conform de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs, zoals bekrachtigd in de conclusies van de Europese Raad van december 2019¹ en verankerd in de Europese klimaatwet;
- De Verklaring van Versailles van 10 en 11 maart 2022², waarin de nadruk wordt gelegd op energievoorzieningszekerheid en het zo spoedig mogelijk geleidelijk stopzetten van de afhankelijkheid van de EU van Russische fossiele brandstoffen, door met name de interconnectie van Europese gas- en elektriciteitsnetwerken te voltooien en te verbeteren, en de stroomnetten in de gehele EU volledig te integreren;
- De conclusies van de Europese Raad van april 2024³, waarin het belang wordt onderstreept van de totstandbrenging van een echte energie-unie, die onder meer een grootschalige uitrol van en investeringen in netten, opslag en interconnecties vereist;
- De mededeling van de Commissie over REPowerEU over het verminderen van de afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen, het versnellen van de energietransitie en de verdere integratie van de energiemarkt⁴;

---

¹ <https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2019/12/12/european-council-conclusions-12-december-2019/>

² <https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2022/03/11/the-versailles-declaration-10-11032022/>

³ <https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2024/04/18/european-council-conclusions-17-and-18-april-2024/>

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=COM:2022:230:FIN>

- Het energie-efficiëntie-eerstbeginsel, zoals verankerd in de energie-efficiëntierichtlijn;
- De mogelijkheid voor de lidstaten in het kader van de herziene richtlijn hernieuwbare energie om de vergunningsprocedures voor hernieuwbare-energieprojecten en voor de nodige infrastructuurprojecten te vereenvoudigen, onder meer door de oprichting van “gebieden voor de versnelde uitrol van hernieuwbare energie”;
- De interconnectiestreefcijfers voor elektriciteit zoals weergegeven in de verordening inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie⁵;
- De trans-Europese energienetwerken (TEN-E), die bijdragen tot de uitrol van grensoverschrijdende infrastructuur, door de selectie van projecten van gemeenschappelijk belang (PGB’s) en projecten van wederzijds belang (PWB’s) door voorstellen te doen voor de vereenvoudiging en versnelling van de vergunnings- en goedkeuringsprocedures en voor een geschikte regelgeving, en door toegang te bieden tot EU-financiering via de Connecting Europe Facility voor energie;
- De noodzaak om rekening te houden met de unieke situatie van minder of niet onderling verbonden, perifere, ultraperifere of geïsoleerde regio’s en lidstaten; evenals van de landen aan de buitengrenzen van de EU, die grenzen aan landen die een rechtstreekse bedreiging vormen voor de lidstaten of de Europese veiligheid, met name sinds de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne;
- De mededeling van de Commissie van november 2023 over een EU-actieplan voor netwerken, waarin uitdagingen in kaart worden gebracht en op maat gesneden acties en aanbevelingen worden voorgesteld die binnen de komende 18 maanden kunnen worden voltooid, met het oog op de verwezenlijking van de doelstellingen van de Unie voor 2030⁶;

---

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj>

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=COM:2023:757:FIN>

- De “Europese klimaatrisicobeoordeling” van het Europees Milieuagentschap van 11 maart 2024 en de mededeling van de Commissie van 12 maart 2024 getiteld “Klimaatrisico’s beheren – De bevolking en de welvaart beschermen”, waarin wordt benadrukt dat de planning van de lidstaten in de energiesector met betrekking tot klimaatrisico’s moet worden versterkt, aangezien de klimaatverandering aanzienlijke druk zal blijven uitoefenen op de Europese energie-infrastructuur;
- De richtlijn betreffende de weerbaarheid van kritieke entiteiten⁷ en de richtlijn betreffende maatregelen voor een hoog gezamenlijk niveau van cyberbeveiliging in de Unie (NIS II)⁸;
- De conclusies van de Europese Raad van maart 2024⁹, waarin de Raad wordt verzocht om de werkzaamheden voort te zetten en de Commissie om, samen met de hoge vertegenwoordiger, maatregelen voor te stellen om de paraatheid en de crisisrespons op EU-niveau te versterken middels een alle risico’s omvattende aanpak waarbij de hele samenleving wordt betrokken, rekening houdend met de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de lidstaten, met het oog op een toekomstige paraatheidsstrategie;

---

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32022L2557>

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32022L2555>

⁹ <https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2024/03/22/european-council-conclusions-21-and-22-march-2024/>

- Het gezamenlijk verslag van ACER en het Europees Milieuagentschap van oktober 2023 over flexibiliteitsoplossingen ter ondersteuning van een koolstofvrij en veilig elektriciteitssysteem in de EU¹⁰;
- Het tienjarig netontwikkelingsplan (TYNDP) 2024 en de onlangs gepubliceerde ontwikkelingsplannen voor offshorenetwerken (ONDP's);
- De mededeling van de Commissie, getiteld “Energie voor een klimaatneutrale economie: Een EU-strategie voor een geïntegreerd energiesysteem”¹¹, de richtlijn¹² en de verordening¹³ betreffende waterstof en gas, die een meer gecoördineerde en geïntegreerde planning tussen de verscheidene energiedragers omvatten en de richtlijn betreffende de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen¹⁴;
- De mededeling van de Commissie van april 2024, getiteld “De balans opmaken van de dialogen voor een schone transitie – Een sterke Europese industrie voor een duurzaam Europa”¹⁵;
- Het Forum inzake energie-infrastructuur, dat elk jaar in Kopenhagen plaatsvindt, en het speciale platform dat regelmatig toezicht zal uitoefenen op de voortgang en tijdens de jaarlijkse vergadering van het forum verslag zal uitbrengen over de uitvoering van het EU-actieplan voor netwerken;

---

¹⁰ <https://www.eea.europa.eu/publications/flexibility-solutions-to-support>

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/ALL/?uri=COM:2020:299:FIN>

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:52021PC0803>

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=COM:2021:804:FIN>

¹⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:32023L2413>

¹⁵ https://commission.europa.eu/publications/clean-transition-dialogues-stocktaking-strong-european-industry-sustainable-europe_en

- De geactualiseerde nationale energie- en klimaatplannen voor 2024 die door de lidstaten moeten worden opgesteld en waarin de nadruk moet liggen op de noodzaak van duidelijke doelstellingen, maatregelen en investeringen ter versterking van de elektriciteitsnetten, zowel met betrekking tot distributie en transmissie als tot interconnecties;
- De mededeling van de Commissie van februari 2024 over de klimaatdoelstelling voor 2040 en de weg naar klimaatneutraliteit tegen 2050¹⁶ en de bijbehorende effectbeoordeling, waarin onder meer wordt verwezen naar de investeringen die nodig zijn in netwerken als gevolg van de toenemende elektrificatie van onze economieën;
- Het verslag van april 2024 “Much more than a Market” (Veel meer dan een markt) van Enrico Letta, waarin onder meer wordt opgeroepen tot meer marktintegratie en gemeenschappelijke actie en de opbouw van een robuust infrastructuurnetwerk dat het hele continent bestrijkt, gefaciliteerd door geïntegreerde planning en EU-financiering;
- De volgende conclusies van de Raad lopen niet vooruit op toekomstige besprekingen over het meerjarig financieel kader (MFK).

---

¹⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=COM:2024:63:FIN>

- I. Naar een gecoördineerd, onderling verbonden en geïntegreerd Europees elektriciteitsnet
1. ERKENT de cruciale rol van het onderling verbonden, geïntegreerde en gesynchroniseerde¹⁷ Europese elektriciteitsnet bij het waarborgen van een veilig systeem, de soepele werking van de interne markt, het concurrentievermogen en de sociaal-economische ontwikkeling van de EU en de verwezenlijking van de energie- en klimaatdoelstellingen van de EU; ONDERSTREEPT in dit verband de noodzaak om duidelijke prijssignalen binnen en tussen de lidstaten te handhaven; en om een doeltreffende verzending van middelen te waarborgen;
  2. BENADRUKT dat een volledig geïntegreerd, onderling verbonden en gesynchroniseerd Europees elektriciteitssysteem alleen tot stand kan worden gebracht als de elektriciteitsnetinfrastructuur van de EU zo doeltreffend en efficiënt mogelijk wordt uitgerold en gebruikt voor de uitwisseling van energie, onder meer door middel van flexibiliteit en andere niet-draadgebonden oplossingen, zodat de totale systeemkosten voor huishoudens en bedrijven zoveel mogelijk worden beperkt;
  3. ONDERSTREEPT dat er nog steeds beslissende stappen moeten worden gezet om een volledig geïntegreerd, onderling verbonden en gesynchroniseerd Europees elektriciteitssysteem tot stand te brengen, teneinde de voorzieningszekerheid, de veerkracht van het elektriciteitssysteem, het concurrentievermogen en de decarbonisatie van de economie verder te verbeteren; BENADRUKT dat rekening moet worden gehouden met de specifieke kenmerken van niet onderling verbonden lidstaten of onvoldoende verbonden, perifere, ultraperifere of geïsoleerde regio's; VERZOEKT de Commissie de relevante acties van het EU-actieplan voor netwerken onverwijld uit te voeren in nauwe samenwerking met alle betrokken actoren;

---

¹⁷ De verwijzingen naar een onderling verbonden, geïntegreerd en gesynchroniseerd Europees elektriciteitssysteem hebben betrekking op de synchrone zone van continentaal Europa (voorheen UCTE) en de definitieve overeenkomst over synchronisatie met het Baltische systeem tussen nu en februari 2025. Een en ander vormt een aanvulling op en sluit niet uit dat er meer interconnectie en integratie nodig is van afzonderlijke synchrone systemen in de EU, namelijk Cyprus, Ierland, het Noordse systeem en andere eilanden in de Europese Unie.

4. ONDERSTREEPT de noodzaak van een holistische, gecoördineerde, verbeterde en geïntegreerde planning op de lange termijn van de infrastructuur voor elektriciteitsnetten op Europees niveau, die zowel een periode van 10 jaar als een van 20 jaar bestrijkt, rekening houdend met de nationale en Europese decarbonisatie-doelstellingen, en die voorziet in zowel offshore als onshore-projecten, met inbegrip van hybride projecten, waarvan de vooruitgang moet worden gemonitord om een snelle uitvoering van de klimaat- en energiedoelstellingen van de EU te waarborgen;
5. BENADRUKT het belang van het combineren van een bottom-up-coördinatie van nationale plannen op regionaal niveau met een Europese aanpak;
6. ONDERSTREEPT dat anticiperende investeringen in het elektriciteitsnet moeten worden overwogen om knelpunten in toekomstige aansluitingsaanvragen voor productie- en flexibiliteitsfaciliteiten en in de vraag te kunnen voorkomen, en deze te kunnen afwegen tegen het risico van mogelijke gestrande middelen;
7. BENADRUKT hoe belangrijk het is te zorgen voor een holistische en geïntegreerde planning voor alle energiedragers met het oog op de toekomstige energiebehoeften, het energie-efficiëntie-eerstbeginsel toe te passen, te zorgen voor coördinatie tussen transmissie- en distributieniveaus, en alsook hoe belangrijk het is ervoor te zorgen dat de energiesector ruim vóór 2050 overwegend vrij is van fossiele brandstoffen, te streven naar een volledig of overwegend koolstofvrij mondiaal energiesysteem in de jaren 2030, en de elektriciteitsinfrastructuur op te schroeven;
8. WIJST OP het belang van nauwere samenwerking tussen de lidstaten en een geïntegreerde aanpak tussen alle actoren in de waardeketen om de ruimtelijke ordening en het gebruik van zowel on- als offshore ruimten te optimaliseren; alsook op het belang van een gecoördineerde maritieme ruimtelijke planning; MOEDIGT AAN gebruik te maken van verschillende verwante initiatieven, zoals het Greater North Sea Basin Initiative (GNSBI), de Helsinki-commissie (Helcom) en de Ospar-commissie; WIJST OP het belang van regionale samenwerking met betrekking tot de planning van netwerkinfrastructuur en in de definitieve, geactualiseerde nationale energie- en klimaatplannen;

9. ONDERSTREEPT dat de inzet en de financiering van netwerken, zowel EU- als particuliere financiering, adequaat moeten zijn en gebaseerd op langetermijnplanning, in overeenstemming met de doelstelling om uiterlijk in 2050 klimaatneutraal te zijn;
10. WIJST nogmaals op de noodzaak van een snelle en zorgvuldige uitvoering en handhaving van de EU-regels om het vertrouwen in een volledig geïntegreerd, onderling verbonden en gesynchroniseerd Europees elektriciteitssysteem te stimuleren, teneinde een echte energie-unie tot stand te brengen, die een belangrijk voordeel vormt voor de onderliggende investeringen in netwerken;
11. MOEDIGT de Commissie en de lidstaten aan voort te bouwen op initiatieven om de distributienetten te versterken en uit te breiden, teneinde gedecentraliseerde hernieuwbare energie en flexibele hulpbronnen te integreren, tegemoet te komen aan de nieuwe vraag in verband met elektrificatie, te zorgen voor een veilige elektriciteitsvoorziening aan consumenten op een meer gecoördineerde manier¹⁸ en de verspreiding van beste praktijken bij de planning van distributienetwerken te ondersteunen, bijvoorbeeld door de EU-DSB-entiteit;
12. WIJST OP het toenemende probleem van netwerkcongestie, zowel op distributie- als op transmissieniveau, dat, naast uitbreiding van het net, een aanpak die voldoende adequatie waarborgt alsook flexibiliteitsoplossingen kan vereisen;

---

¹⁸ Actie in het kader van het actieplan voor netwerken: De EU-DSB-entiteit ondersteunt de netplanning van distributiesysteembeheerders door de bestaande ontwikkelingsplannen voor distributienetten en de kenmerken ervan in kaart te brengen (medio 2024).

13. ROEPT de Commissie in dit verband OP:

- a) Een kader te versterken dat zorgt voor een regelgevingsklimaat waarin wordt voldaan aan de vereisten van de overeengekomen ambities op het gebied van decarbonisatie, en tegelijkertijd anticiperende investeringen worden vergemakkelijkt;
- b) Een uitvoeringsagenda te ontwikkelen om de lidstaten, in nauwe samenwerking met de transmissie- en distributiesysteembeheerders, te ondersteunen bij het aanpakken van de belangrijkste belemmeringen voor een efficiënt gebruik en efficiënte uitrol van elektriciteitsinfrastructuur, en bij het aanpakken van netwerkcongestie op transmissie- en distributieniveau, onder meer door netwerkontwikkeling en stroomlijning van administratieve plannings- en vergunningsprocedures;
- c) De regionale aanpak van de planning van elektriciteitsinfrastructuur verder te versterken en deze te combineren met een EU-brede aanpak, in voorkomend geval ook met partnerlanden, met een langetermijnperspectief en coördinatie via de prioritaire corridors, vier groepen op hoog niveau¹⁹ en, in voorkomend geval, andere vormen van regionale samenwerking;
- d) Het regionale niveau ook in overweging te nemen voor de uitwisseling van beste praktijken tussen de lidstaten, regulerende instanties en projectontwikkelaars, teneinde regionale samenwerking²⁰ en netintegratie te bevorderen;
- e) Te komen met een versterkt kader voor meer transparantie, traceerbaarheid en passend onafhankelijk toezicht op het gehele plannings- en ontwikkelingsproces van het transmissienet door de huidige governancestructuur te versterken door te voorzien in een beoordeling en planning van de Europese netbehoeften die in overeenstemming zijn met de klimaat- en energiedoelstellingen van de EU en voldoen aan de decarbonisatiedoelstellingen;

---

¹⁹ Interconnectieplan voor de energiemarkt in het Oostzeegebied (BEMIP), energieconnectiviteit voor Centraal-en Zuidoost-Europa (Cesec), NSEC, Zuidwest-Europa.

²⁰ Bijvoorbeeld: het Pentalateraal Energieforum.

- f) Ervoor te zorgen dat bovengenoemd onafhankelijk toezicht leidt tot de ontwikkeling van een prognose-instrument voor netbehoeften en de daarmee samenhangende investeringsbehoeften op weg naar klimaatneutraliteit op EU-niveau tegen 2050, teneinde de ontwikkeling van netwerken te vergemakkelijken;
  - g) Een flexibel gebruik van energie te bevorderen, vraagrespons en energieopslag te versterken en na te denken over het kader voor nettarieven;
14. ROEPT de Commissie en de lidstaten ertoe OP de samenhang tussen het TYNDP, de ONDP's en de nationale en regionale netontwikkelingsplannen (NDP's), alsook de samenhang en complementariteit met de nationale energie- en klimaatplannen te verbeteren;
15. VERZOEKT de Commissie lacunes te beoordelen en in kaart te brengen en zo nodig maatregelen te ontwikkelen om het governancekader op EU-niveau te verbeteren met betrekking tot de planning, selectie en uitvoering van grensoverschrijdende infrastructuur, met name in het kader van het TYNDP-proces en rekening houdend met de adviezen van ACER;
16. VERZOEKT het Europees netwerk van transmissiesysteembeheerders voor elektriciteit (ENTSB-E) om bij zijn verslaglegging over het TYNDP en in toekomstige versies ervan gebruik te maken van de geleerde lessen en de feedback van belanghebbenden, en ROEPT de Europese Commissie ertoe OP te overwegen een langere tijdshorizon voor toekomstige netwerkontwikkelingsplannen voor te stellen;

17. ROEPT de lidstaten ertoe OP:

- a) Te zorgen voor een natuurinclusief ontwerp, zodat de versnelling van de netwerkontwikkeling en -opwekking, opslag, flexibiliteit en uitbreiding van de vraag in overeenstemming worden gebracht met de bescherming van het milieu en de biodiversiteit;
- b) Te zorgen voor een mensgerichte benadering van de energietransitie, waarbij burgers, energiegemeenschappen van burgers en hernieuwbare-energiegemeenschappen nauw worden betrokken bij de ontwikkeling van energie-infrastructuur en de herziening van de procedures voor aansluiting op en toegang tot het net, teneinde een gelijk speelveld met andere marktdeelnemers te waarborgen;
- c) Transmissiesysteembeheerders (TSB's) en distributiesysteembeheerders (DSB's) aan te moedigen en te ondersteunen bij het versterken van hun samenwerking en bij de ontwikkeling van nieuwe netwerkprojecten, met inbegrip van slimme netwerken, waar nodig, en bij het versterken, onderhouden, digitaliseren en moderniseren van bestaande netten en het gebruik van flexibiliteit, rekening houdend met de noodzaak om de uitdagingen in verband met de verschuiving van gecentraliseerde naar gedistribueerde en intermitterende energieopwekking aan te pakken;
- d) Zich te blijven inzetten voor een open en geïntegreerde grensoverschrijdende handel in energie en onderlinge afhankelijkheid, waardoor doorvoerstromen tussen de lidstaten en partners en een goed functionerende interne elektriciteitsmarkt mogelijk worden gemaakt, hetgeen onder meer kan worden bereikt door het vrije verkeer van energie binnen en tussen de lidstaten te waarborgen;

18. VERZOEKT de TSB's en DSB's netwerkcongestie aan te pakken, zowel binnen de lidstaten op transmissie- en distributieniveau als in de hele EU;

II. Energiezekerheid en veerkracht van de energie-infrastructuur

19. ERKENT het belang van een robuust, onderling verbonden, onafhankelijk, betrouwbaar en veilig Europees energiesysteem dat bijdraagt tot de open strategische autonomie en het concurrentievermogen van Europa;
20. IS INGENOMEN met de succesvolle voltooiing van de stresstest voor kritieke infrastructuur in de energiesector, op basis van gemeenschappelijke beginselen als bedoeld in de aanbeveling van de Raad van december 2022 betreffende een Uniebrede gecoördineerde aanpak om de weerbaarheid van kritieke infrastructuur te versterken²¹;
21. BENADRUKT dat het energiesysteem in Europa moet worden beschermd tegen de nieuwe dreigingen waarmee het sinds 2022 wordt geconfronteerd. Dit heeft geleid tot een nieuwe opvatting over de veiligheid en veerkracht van het Europese energiesysteem en tot het besef dat een gecoördineerde reeks maatregelen inzake energiezekerheid nodig is;
22. BENADRUKT dat een coherente en doeltreffende tenuitvoerlegging van EU-wetgeving inzake veiligheidskwesties, waaronder cyberbeveiligingsrisico's, nodig is;
23. BENADRUKT dat systeemstabiliteit van cruciaal belang is om een veilig en beveiligd systeembeheer te waarborgen en VERZOEKT netwerkbeheerders, nationale regelgevende instanties of lidstaten de nodige maatregelen te nemen in overeenstemming met de internemarktregels;

---

²¹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023H0120\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023H0120(01))

24. VERZOEKT de Commissie om de lidstaten en, in voorkomend geval, de verdragsluitende partijen van de Energiegemeenschap bij te staan bij het verbeteren van de elektriciteitsvoorzieningszekerheid, waarbij ook rekening wordt gehouden met de fysieke en cyberveiligheid van energie-infrastructuur, en een gerichte evaluatie uit te voeren van de architectuur voor voorzieningszekerheid op langere termijn van de EU, met bijzondere aandacht voor risicoparaatheid, en daarbij rekening te houden met de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne, klimaatrisico's en diverse scenario's die weinig waarschijnlijk zijn maar grote gevolgen kunnen hebben, alsook met recente ontwikkelingen en lessen die uit de energiecrisis zijn getrokken; IS ZICH BEWUST VAN de specifieke veiligheidsrisico's in de lidstaten aan de buitengrenzen van de EU die grenzen aan landen die een rechtstreekse bedreiging vormen voor de Europese veiligheid;
25. ROEPT de lidstaten OP de samenwerking tussen overheidsinstanties en infrastructuurentiteiten op nationaal, regionaal, Europees en internationaal niveau te versterken teneinde de veerkracht van infrastructuur te beschermen en te versterken, onder meer tegen hybride dreigingen, ook op offshore- en onderzees niveau;
26. VERZOEKT de Commissie de lidstaten te ondersteunen bij de toepassing van het beginsel "beveiliging door ontwerp" in het kader van de ontwikkeling van energie-infrastructuur, onder meer met betrekking tot slimme bemetering en infrastructuur voor datacommunicatie;
27. ROEPT de Commissie, de lidstaten en betrokken partners ertoe OP de uitwisseling van relevante informatie over bedreigingen voor en disruptieve effecten op kritieke energie-infrastructuur en waardeketens verder te verbeteren, onder meer wat betreft eigendom;
28. VERZOEKT de Commissie en het Europees Milieuagentschap regelmatig Europese klimaatrisicobeoordelingen uit te voeren;

- III. Overbrugging van de kloof op het gebied van investeringen in elektriciteitsnetinfrastructuur
29. ERKENT de ongekende investeringsbehoeften met betrekking tot elektriciteitsnetten, zowel op transmissie- als op distributieniveau, om te komen tot een sterk onderling verbonden, geïntegreerd en gesynchroniseerd Europees elektriciteitssysteem dat de EU in staat moet stellen haar doelstellingen op het gebied van decarbonisatie, concurrentievermogen en voorzieningszekerheid te verwezenlijken;
  30. NEEMT NOTA van de conclusies van het verslag van Enrico Letta over de interne markt, BENADRUKT de rol die de onderling verbonden energiemarkt speelt bij het bevorderen van een efficiënt energie- en klimaatbeleid, en VERZOEKT de Commissie na te denken over de aanbevelingen met betrekking tot energie-infrastructuur die in het verslag zijn opgenomen;
  31. ROEPT de Commissie OP verdere richtsnoeren te ontwikkelen voor de lidstaten, TSB's en DSB's om optimaal gebruik te maken van de bestaande EU-fondsen voor transmissie- en distributienetten voor elektriciteit en voor hybride projecten, en tegelijkertijd de procedure voor de toekenning van middelen uit de Connecting Europe Facility (CEF) toegankelijker en gestroomlijnder te maken;
  32. VERZOEKT de Commissie informatie te verstrekken over de werkelijke investeringsbehoeften met betrekking tot elektriciteitsnetten in vergelijking met de daarvoor bestemde middelen en te zoeken naar manieren om de totale investeringen in de infrastructuur van het elektriciteitsnet te verhogen;

33. BENADRUKT dat een robuuste CEF nodig is om adequaat te kunnen inspelen op de toegenomen investeringsbehoeften voor projecten voor de ontwikkeling van onshore- en offshore-netwerken en om deze te ondersteunen;
34. VERZOEKT de Europese Investeringsbank initiatieven en instrumenten voor financiering en risicovermindering verder te versterken om extra uitbreiding en modernisering van het elektriciteitsnet te ondersteunen;
35. MERKT OP dat het met het oog op een kosteneffectieve ontwikkeling van offshore-energieproductie die zorgt voor maximale algemene voordelen op Europees niveau in sommige zeebekkens steeds belangrijker wordt om verder te gaan dan radiale verbindingen om te komen tot een hybride vermaasd netwerk dat verbonden is met verschillende lidstaten; WIJST EROF dat de ontwikkeling van offshore-infrastructuur die verder gaat dan radiale verbindingen ook verschillende nieuwe uitdagingen met zich meebrengt op het gebied van coördinatie en kosten- of risicodeling tussen de betrokkenen; VERZOEKT de Commissie deze uitdagingen en de resterende lacunes te beoordelen en na te gaan of het, afgezien van de tenuitvoerlegging van de relevante bepalingen, nodig is om in dit verband met bijkomende billijke en evenredige voorstellen te komen;

36. ZIET UIT naar de resultaten van de richtsnoeren van de Commissie inzake kaders voor coöperatieve investeringen in offshore- en onshorenetaarprojecten, met inbegrip van hybride projecten;
37. VERZOEKT de Commissie en het ENTSB-E ervoor te zorgen dat ook niet-economische aspecten, zoals nationale en regionale voorzieningszekerheid, transmissie- en systeemtoereikendheid, redispatching, flexibiliteit en vermindering van de broeikasgassen en milieueffecten, worden opgenomen in het richtsnoer voor de kosten-batenanalyse betreffende netontwikkelingsprojecten;
38. ROEPT de Commissie ertoe OP de lidstaten te ondersteunen bij de ontwikkeling van een alomvattende Europese benadering van offshore-biedzones door de lidstaten binnen het bestaande regelgevingskader richtsnoeren te verstrekken, zonder afbreuk te doen aan de bevoegdheden van de lidstaten en in overleg met de belanghebbenden;
39. BENADRUKT het belang van kostenefficiëntie en een rechtvaardige transitie, zodat extra investeringen in de infrastructuur van het elektriciteitsnet geen onevenredige gevolgen hebben voor eindverbruikers of belastingbetalers;

IV. Omvang en snelheid van de ontwikkeling van elektriciteitsinfrastructuur

40. BENADRUKT dat het versnellen van de vergunningsprocedures voor netten van het grootste belang is om de ontwikkeling van elektriciteitsinfrastructuur op te schalen en te versnellen, waarbij steeds in een vroeg stadium en gedurende het hele proces rekening moet worden gehouden met de gevolgen voor het milieu en de burgers, op een manier die een evenwicht tussen de verschillende elementen waarborgt;
41. IS BEZORGD over de langere doorlooptijd van de huidige infrastructuurprojecten en MOEDIGT met klem gezamenlijke inspanningen van de lidstaten AAN om dit proces te versnellen;
42. WIJST op het probleem veroorzaakt door de beperkte productiecapaciteit en het beperkte aantal dienstverleners, dat leidt tot hogere kosten en langere doorlooptijden voor netwerkprojecten, en BENADRUKT dat ambitieuze maatregelen nodig zijn die gericht zijn op de ontwikkeling van een sterke Europese waardeketen voor netten en die bijdragen tot het concurrentievermogen en de strategische autonomie van de EU, met behoud van een open economie;
43. VERZOEKT de Commissie mogelijkheden te onderzoeken om de regionale of EU-brede zichtbaarheid van de aankoop van netcomponenten te bevorderen om ervoor te zorgen dat de juiste signalen worden gegeven zodat de lokale industrie de productiecapaciteit opschroeft, in samenwerking met de betrokken actoren aanbevelingen te doen over de rol die geharmoniseerde functionele aanbestedingsspecificaties en -normen kunnen spelen bij het versnellen en vergemakkelijken van aanbestedingsprocedures, en in dit verband de mogelijkheid te onderzoeken om de EU-regels inzake overheidsopdrachten aan te passen;

44. BENADRUKT de rol van normalisatie bij het versnellen van de ontwikkeling van netinfrastructuur, het verlagen van de kosten en het vergemakkelijken van investeringen, alsook het belang van de werkzaamheden van de Europese normalisatieorganisaties en met name het opgerichte forum op hoog niveau voor Europese normalisatie, en ROEPT ertoe OP de lopende werkzaamheden met betrekking tot normen voor elektriciteitsinfrastructuur te versnellen, rekening houdend met de rol van innovatie in dit verband;
45. BENADRUKT dat, op middellange tot lange termijn, slimme normalisatie nodig is om productieprocessen te versnellen, verstoringen van de toeleveringsketen tot een minimum te beperken en de efficiëntie ervan te vergroten, en tegelijkertijd de beschikbaarheid van netcomponenten in Europa te waarborgen; en MOEDIGT het forum op hoog niveau voor Europese normalisatie AAN met aanbevelingen en normalisatieprioriteiten te komen;
46. BENADRUKT dat, op korte termijn, gemeenschappelijke praktijken nodig zijn tussen en binnen de lidstaten om de procedures in alle bedrijfstakken meer compatibel en interoperabel te maken, onder meer voor vergunningen en aanbestedingen;
47. WIJST op de deelname van prosumenten aan de elektriciteitsmarkt van de EU en VERZOEKT de Commissie de interoperabiliteitsbehoeften en de mogelijkheden voor de normalisatie van slimme apparaten op het niveau van huishoudens te beoordelen;
48. VERZOEKT het ENTSB-E en de EU-DSB-entiteit de samenwerking met technologieleveranciers te versterken om tussen nu en eind 2024 gemeenschappelijke technologiespecificaties te ontwikkelen in het kader van een workshop agreement tussen de Europese normalisatieorganisaties, een en ander teneinde de zichtbaarheid van vereiste en geplande nieuwe netwerkprojecten te verhogen en beste praktijken op EU-niveau inzake vergunningsprocedures te verspreiden;

49. VERZOEKT het ENTSB-E en de EU-DSB-entiteit de toegevoegde waarde van functionele aanbestedingsontwerpen te beoordelen en op basis daarvan niet-bindende richtsnoeren aan hun leden te verstrekken;
50. BENADRUKT dat, met het oog op een grotere acceptatie van elektriciteitsnetten door het publiek, moet worden gezorgd voor lokale voordelen, bijvoorbeeld door een ecologisch ontwerp in te bouwen; VERZOEKT de lidstaten in dit verband de bepalingen inzake hernieuwbare-energiegemeenschappen en energiegemeenschappen van burgers naar behoren uit te voeren en zich aan te sluiten bij en uitvoering te geven aan het pact voor betrokkenheid, teneinde te zorgen voor vroegtijdige en regelmatige voorlichting en participatie van het publiek in het kader van netontwikkelingsprojecten, alsook voor de betrokkenheid van lokale entiteiten en gebieden;
51. ROEPT OP tot versnelling van de procedures in het kader van het vergunningverleningsproces, stroomlijning van aanbestedingen en aanbestedingsprocedures, versterking van de administratieve capaciteit en digitalisering van de desbetreffende processen;
52. VERZOEKT de Commissie maatregelen te beoordelen en in kaart te brengen om de toepasselijke vergunningsprocedures voor de infrastructuur van het elektriciteitsnet te versnellen, met aandacht voor de samenhang van het kader voor energie, natuur en milieu;
53. BENADRUKT het belang van de beschikbaarheid van voldoende geschoolde arbeidskrachten;
54. MOEDIGT overheidsdiensten AAN om gegevens voor milieubeoordelingen beschikbaar te stellen teneinde de vergunningsprocedures te versnellen en te vergemakkelijken.